Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

УДК 342.95

Кальчук Олексій Миколайович

кандидат юридичних наук, докторант

Київський університет інтелектуальної власності та права

Kalchuk Oleksiy

Candidate of Law, Doctoral Student

Kyiv University of Intellectual Property and Law

ORCID: 0009-0002-0582-8168

ЮРИДИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ У ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ІЗ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИМ СТАТУСОМ ПРОКУРАТУРИ

LEGAL CHARACTERISTICS OF PERSONNEL POLICY IN THE PROSECUTOR'S OFFICE IN RELATIONSHIP WITH THE CONSTITUTIONAL AND LEGAL STATUS OF THE PROSECUTOR'S OFFICE

Анотація. *Вступ. Мета створення та функціонування прокуратури як інституту захисту прав і свобод людини і громадянина, загальних інтересів суспільства та держави визначає особливості конституційно-правового статусу прокуратури і безпосередньо впливає на формування та реалізацію кадрової політики, яка відображається у стратегічно значимих для розвитку прокуратури актах.*

Мета. Стаття присвячена доведенню наявності взаємозв'язку кадрової політики в органах прокуратури із конституційно-правовим статусом прокуратури.

Матеріали і методи. До матеріалів дослідження входить: нормативно-правове регулювання кадрової політики в органах

прокуратури, в тому числі документи програмного характеру, актуальні роботи науковців з цієї проблематики.

У ході дослідження використано такі наукові методи: формально-догматичний (визначено сутність кадрової політики в органах прокуратури, встановлено поняття конституційно-правового статусу прокуратури), аналізу та синтезу (узагальнено наявні наукові здобутки, що надало змогу визначити зв'язок кадрової політики в органах прокуратури із конституційно-правовим статусом прокуратури), системний підхід (розкрито кадрову політику в органах прокуратури та конституційно-правовий статус прокуратури як відповідні системи та охарактеризовано зв'язок між ними).

Результати. Зазначено, що сутність і спрямованість кадрової політики в органах прокуратури безпосередньо пов'язана із їх конституційно-правовим статусом, що виявляється через, зокрема, процедури кадрового забезпечення, дисциплінарну відповідальність. Підкреслено, що зміст категорії «кадрова політика» ширший, порівняно із поняттям «кадрове забезпечення», а співвідношення між ними можна охарактеризувати як «загальне і частка». Вказано про стратегічно важливе значення для функціонування системи прокуратури кадрової політики.

Перспективи. Запропоновано кадрову політику в органах прокуратури визначити як обумовлену конституційно-правовим статусом прокуратури системну, стратегічно спрямовану діяльність уповноважених щодо її формування та реалізації державних органів, у тому числі – у межах системи органів прокуратури, яка стосується визначення та впровадження напрямків підготовки, розвитку та ефективного використання кадрового потенціалу органів прокуратури, прогнозування кадрового потенціалу зазначених органів, виділення напрямків його оновлення, способів і засобів гарантування законності

кадрової роботи в органах прокуратури, дотримання вимог професійної компетентності, етики, доброчесності.

Ключові слова: *прокуратура, система органів прокуратури, кадрова політика, конституційно-правовий статус прокуратури, кадрове забезпечення, дисциплінарна відповідальність, процедури.*

Summary. *Introduction. The purpose of the creation and functioning of the prosecutor's office as an institution for the protection of human and citizen rights and freedoms, the general interests of society and the state determines the features of the constitutional and legal status of the prosecutor's office and directly affects the formation and implementation of personnel policy, which is reflected in strategically significant acts for the development of the prosecutor's office.*

Purpose. The article is devoted to proving the existence of a relationship between personnel policy in prosecutor's offices and the constitutional and legal status of the prosecutor's office.

Materials and methods. The materials of the study include: regulatory and legal regulation of personnel policy in prosecutor's offices, including program documents, current works of scientists on this issue.

The following scientific methods were used in the study: formal-dogmatic (the essence of personnel policy in prosecutor's offices was determined, the concept of the constitutional and legal status of the prosecutor's office was established), analysis and synthesis (the existing scientific achievements were summarized, which made it possible to determine the connection between personnel policy in prosecutor's offices and the constitutional and legal status of the prosecutor's office), a systemic approach (the personnel policy in prosecutor's offices and the constitutional and legal status of the prosecutor's office were revealed as corresponding systems and the connection between them was characterized).

Results. It is noted that the essence and direction of personnel policy in prosecutor's offices is directly related to their constitutional and legal status, which is manifested, in particular, through personnel procedures, disciplinary liability. It is emphasized that the content of the category "personnel policy" is broader, compared to the concept of "personnel", and the relationship between them can be characterized as "general and proportion". The strategic importance of personnel policy for the functioning of the prosecutor's office system is indicated.

Discussion. It is proposed to define personnel policy in prosecutor's offices as a systematic, strategically directed activity of authorized persons regarding its formation and implementation by state bodies, including within the system of prosecutor's offices, which concerns the definition and implementation of directions for training, development and effective use of the personnel potential of prosecutor's offices, forecasting the personnel potential of the specified bodies, identifying directions for its renewal, methods and means of guaranteeing the legality of personnel work in prosecutor's offices, compliance with the requirements of professional competence, ethics, integrity.

Key words: *prosecutor's office, system of prosecutor's offices, personnel policy, constitutional and legal status of the prosecutor's office, personnel support, disciplinary liability, procedures*

Постановка проблеми. Мета створення та функціонування прокуратури як інституту захисту прав і свобод людини і громадянина, загальних інтересів суспільства та держави [1, с. 15] визначає особливості конституційно-правового статусу прокуратури і безпосередньо впливає на формування та реалізацію кадрової політики, яка відображається у стратегічно значимих для розвитку прокуратури актах.

Так, положення Стратегії розвитку прокуратури на 2021 – 2023 роки, затвердженої Наказом Генерального прокурора 16 жовтня 2020 року №489,

були спрямовані на професійний розвиток, довіру людей. Зазначено про проведення прокуратурою відкритих конкурсів з добору прокурорів і державних службовців із метою залучення найбільш кваліфікованих кандидатів; вимоги постійного навчання з метою удосконалення фахових компетенцій, формування професійної культури; праці прокурорів в командах на основі взаємної поваги та взаємної відповідальності, рівного ставлення до всіх. [2].

15 вересня 2023 року Генеральним прокурором був затверджений Стратегічний план щодо реалізації повноважень органів прокуратури у сфері кримінального переслідування за вчинення міжнародних злочинів на 2023-2025 роки, який був розроблений відповідно до пп. 2.1.1.4 Стратегії розвитку органів прокуратури на 2021—2023 роки, затвердженої наказом Генерального прокурора від 16 жовтня 2020 року № 489. Окремі положення зазначеного Стратегічного плану стосувались кадрової політики в органах прокуратури, а саме. Серед принципів діяльності виділено дотримання найвищих етичних та професійних стандартів. До стратегічних цілей і завдань віднесено запровадження комплексної системи професійного розвитку прокурорів та слідчих на основі національних і міжнародних стандартів з урахуванням результатів оцінки потреб (п. 2.2.) [3].

23 серпня 2024 року Кабінетом Міністрів України був ухвалений План заходів на 2023-2027 роки, спрямований на реалізацію Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку. Цей План розроблений на виконання Указу Президента України від 11.05.2023 № 273, яким затверджено Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України із врахуванням рекомендації Європейської Комісії, викладені у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення ЄС від 8 листопада 2023 року. План заходів також є одним із пріоритетів адаптованої Річної

національної програми на 2024 рік у межах співпраці з НАТО. До проблемних питань, на вирішення яких спрямований зазначений План, виділено «недосконаліть механізмів призначення на посади просування по службі, застаріла система управління кадрами, наявність корупційних ризиків діяльності органів правопорядку та прокуратури». Для вирішення цієї проблеми, в тому числі, в органах прокуратури передбачено: «визначення основних критеріїв оцінки ефективності та якості роботи органів правопорядку та прокуратури, а також системи їх оцінювання — впровадження єдиної системі KPI з урахуванням спеціалізації органу. Зокрема мова йде про економічну результативність витраченого ресурсу органу на виконання визначених законодавством завдань, тобто впровадження певних підходів економічного аналізу права (EAL) та показники інтегрування гендерного підходу й ефективної протидії проявам дискримінації. Прямо декларується відмова від використання статистичних показників для оцінки якості роботи органів правопорядку та прокуратури; запровадження системи моніторингу оцінювання ефективності заходів впливу на корупційні ризики в органах правопорядку та прокуратури; впровадження інституту доброчесності для перевірки працівників усіх органів правопорядку та прокуратури, визначення критеріїв доброчесності та єдиного (однакового механізму їх перевірки); впровадження типового етичного кодексу для працівників органів правопорядку; модернізація механізму дисциплінарної відповідальності працівників органів правопорядку (крім СБУ), утворення незалежних дисциплінарних комісій з перевірки доброчесності та професіоналізму із залученням національних та міжнародних експертів; розроблення стратегії роботи з кадрами (HRM Strategy) в органах правопорядку та прокуратури; гарантії реінтеграції ветеранів війни в органах правопорядку та прокуратури, упровадження інклюзивних програм з метою підтримки їх повернення на службу з належним урахуванням особливих умов,

необхідних для виконання ними своїх обов'язків тощо» [4; 5].

У зазначених вище нормативно-правових актах стратегічного характеру нормативно закріплені напрямки оновленої кадрової політики, які відносяться і до прокуратури, із врахуванням умов воєнного стану, запровадження європейських стандартів належного урядування, правових засобів забезпечення високого рівня відповідальності посадових осіб за якість виконання покладених на них функцій і повноважень. Окремо виділено дотримання вимоги доброчесності, недопущення корупційних ризиків, професійної компетентності, етики службової діяльності.

Передбачені вказаними актами високі професійні стандарти діяльності прокуратури, в тому числі – які стосуються її кадрового забезпечення, опрацювання кадрової політики логічно пов'язані із науковим супроводженням шляхів їх впровадження у практичну площину функціонування системи прокуратури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових поглядах вчених відображено результати аналізу конституційно-правових, організаційних аспектів функціонування органів прокуратури: П. М. Каркач, А. В. Лапкін, І. Є. Марочкін, Л. Р. Москвич, І. В. Назаров, С. В. Прилуцький, О. І. Скибенко, В. В. Сухонос, М. К. Якимчук та інші. Разом з тим, взаємозв'язок конституційно-правового статусу прокуратури та кадрової політики ще не був предметом наукового аналізу.

Мета статті – розкрити сутність взаємозв'язку кадрової політики в органах прокуратури із конституційно-правовим статусом прокуратури

Матеріали і методи. До матеріалів дослідження входить: нормативно-правове регулювання кадрової політики в органах прокуратури, в тому числі документи програмного характеру, актуальні роботи науковців з цієї проблематики.

У ході дослідження використано такі наукові методи: формально-догматичний (визначено сутність кадрової політики в органах

прокуратури, встановлено поняття конституційно-правового статусу прокуратури), аналізу та синтезу (узагальнено наявні наукові здобутки, що надало змогу визначити зв'язок кадрової політики в органах прокуратури із конституційно-правовим статусом прокуратури), системний підхід (розкрито кадрову політику в органах прокуратури та конституційно-правовий статус прокуратури як відповідні системи та охарактеризовано зв'язок між ними).

Результати. Зазначено, що сутність і спрямованість кадрової політики в органах прокуратури безпосередньо пов'язана із їх конституційно-правовим статусом, що виявляється через, зокрема, процедури кадрового забезпечення, дисциплінарну відповідальність. Підкреслено, що зміст категорії «кадрова політика» ширший, порівняно із поняттям «кадрове забезпечення», а співвідношення між ними можна охарактеризувати як «загальне і частка». Вказано про стратегічно важливе значення для функціонування системи прокуратури кадрової політики.

Виклад основного матеріалу. Проблема місця прокуратури у механізмі державної влади привертала увагу ряду вчених. І. Є. Марочкін при розгляді питання про взаємодію прокуратури і суду виділяв напрацювання В. Д. Бринцева, Л. Р. Грицаєнка, М. В. Косюти, В. Т. Маляренка, Ю. Є. Полянського, С. В. Прилуцького, В. В. Сердюка, В. Я. Тація, О. М. Толочка, М. К. Якимчука та ін., які аналізували зазначену проблему, а також досліджували судову владу та суміжні інститути [6, с. 674]. Наукові положення, сформульовані зазначеними вченими, дозволяють виділити тенденції змін конституційно-правового статусу прокуратури, її функцій та призначення до конституційної реформи 2016 року.

Було вказано про відсутність на той час законодавчого визначення місця прокуратури в системі поділу влади і державних органів України, враховуючи, що: по-перше у Конституції України на той час прокуратурі

було призначено окремий розділ VII «Прокуратура», що свідчило про самостійне закріплення цього органу на конституційному рівні; по-друге, визначення Конституцією і Законом України «Про прокуратуру» (як 1991 р., так і 2014 р.) як єдину систему, на яку покладаються відповідні функції, не конкретизована до якої гілки влади належить цей орган; по-третє, відсутність підпорядкування та підконтрольності в організаційному відношенні жодній гілці державної влади чи окремому державному органу; по-четверте, наявність самостійних і відокремлених у функціональному плані напрямів діяльності, які не збігаються з функціями жодних гілок влади чи окремих органів; по-п'яте, участь різних гілок влади – Президента України та Верховної Ради України – у призначенні та звільненні Генерального прокурора України. Наявність таких обставин була підставою висновку про те, що «прокуратура в системі державного механізму є відокремленою і самостійною системою органів з широкими повноваженнями». І. Є. Марочкін відзначав, що така ситуація «успадкована Україною з радянського минулого і була цілком нормальною в СРСР (соціалістична доктрина якого не визнавала теорії поділу влади), абсолютно неприпустима в сучасних державно-правових реаліях України» [6, с. 674-675].

В. В. Карпунцов звертається до наукових поглядів В. В. Сухоноса, В. П. Лакизюка, Л. В. Грицаєнка, В. М. Руденка про те, що прокуратура є незалежним органом у системи судової владі. Зазначене обумовлює необхідність оптимізації функції прокуратури, вдосконалення гарантій незалежності прокурорів, порядку призначення, підстав та процедури звільнення Генерального прокурора України, встановлення вимог до особи, яка може обіймати цю посаду [7, с. 224; 8, с.42]. Вказані наукові положення В. В. Сухоноса, В. П. Лакизюка, Л. В. Грицаєнка, В. М. Руденка були презентовані у 2005 році, коли діяв Закон України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 № 1789-XII [9]. У подальших наукових

дослідженнях вчених пропонується включити органи прокуратури до органів судової влади, що означає необхідність «недопущення незаконного впливу як прокурорів на особливий статуси» [8, с. 42; 10, с. 40].

П. М. Каркач, А. В. Лапкін у своєму науково-практичному посібнику «Правові основи прокурорської діяльності в Україні» (2011 р.) відзначали зміну конституційно-правового статусу прокуратури лише один раз – у зв'язку із прийняттям Закону №2222-IV від 08.12.2004 р., яким було передбачено зміни у функціях прокуратури – їх розширено через доповнення ст.121 Конституції України пунктом 5, яким було закріплено функцію нагляду за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. Крім того, у ст.122 Конституції було передбачено необхідність одержання згоди Верховної Ради України на звільнення Генерального прокурора України з посади. Зазначені зміни були скасовані Рішенням Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 р. Вчені відзначали, що, крім розділу VII, у Конституції України прокуратурі був присвячений п. 9 Перехідних положень, відповідно до якого прокуратура продовжувала виконувати відповідно до чинних законів функцію нагляду за додержанням та застосуванням законів та функцію попереднього слідства – до введення в дію відповідних законів [11, с. 26-27].

В результаті Конституційної реформи щодо правосуддя 2016 р. Розділ VII «Прокуратура» був виключений з Конституції України, а правовий статус унормовано ст. 131-1 Конституції України, яка поміщена у Розділ VIII «Правосуддя». Автори Науково-практичного коментаря зазначають, «законодавець відніс прокуратуру до сфери правосуддя, що дозволяє розглядати її поряд із адвокатурою як суміжні із судовою владою інститути» [12, с. 901].

О. І. Скибенко, досліджуючи конституційно-правовий статус

прокуратури, виділяє два періоди досліджень вітчизняних науковців за критерієм дати прийняття Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р. Дослідник визнає ґрунтовність наукових положень, сформульованих до цієї дати. Він зазначає, що «Опрацьовані наукові роботи дають підстави говорити про те, останні двадцять дев'ять років реформа органів прокуратури відверто імітувалася та саботувалася, хоча теоретики та практики не тільки безперервно аналізували проблемні питання конституційно-правового статусу прокуратури, а й формували концептуальні шляхи її реформування» [13, с. 187]. На підставі проведеного О. І. Скибенком узагальнення наукових досліджень у період після прийняття Закону України «Про прокуратуру», сформульовано висновок про те, що усі дослідження «об'єднує спільна позитивна риса, а саме те, що переважна більшість їхніх робіт була сфокусована на пошуці оптимальної моделі функціонування прокуратури в Україні» [13, с. 187]. Під реформування функцій прокуратури О. І. Скибенко розуміє «приведення їх у відповідність до вимог Основного Закону з урахуванням рекомендацій Ради Європи, викладених у висновках Венеціанської комісії, історичного досвіду та національних особливостей» [13, с. 189]. Дослідник, при цьому, пропонує привести у відповідність конституційні функції прокуратури у ст. 2 Закону України «Про прокуратуру» та ст. 131-1, п. 9 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України. [13, с. 189] та зазначає про перебування органів прокуратури «в статусі моделі «перехідного періоду», яка ще не стала правозахисним інститутом» [13, с. 191]. Критично аналізуючи сучасний стан виконання прокуратурою функцій, О. І. Скибенко називає причиною низької результативності високий рівень політичного втручання на «інституцію в цілому та керівника загалом» [13, с. 190]. Характеризуючи кадрову політику в органах прокуратури в період реформування, О. І. Скибенко відзначає пріоритетність конкурсного порядку заміщення посад прокурорів [13, с.

189] та пропонує основні напрями реформування Офісу Генерального прокурора, серед яких і ті, що стосуються кадрової політики: «2) Чітке законодавче закріплення вимог до кандидата на пост Генерального прокурора, зміна порядку заміщення його посади;… 4) встановлення дієвої системи підвищення професіоналізму прокурорів, а також відповідне корегування кадрової політики; 5) підвищення рівня морально-етичних цінностей та засад доброчесності в діяльності системи органів прокуратури України.». Крім того, запропоновано «змінити механізм заміщення найвищої посади в системі органів прокуратури» з метою «мінімізації політичного впливу на діяльність Генерального прокурора» [13, с. 190]. З метою оптимізації конституційно-правового статусу обласних та окружних прокуратур О. І. Скибенко пропонує, зокрема, визначити порядок моніторингу доброчесності прокурорів; розробити ефективні критерії оцінки якості роботи прокурора та оптимального розподілу навантаження [13, с. 191]. Стосовно військових прокурорів (на час підготовки і захисту дисертації О. І. Скибенком у 2021 р. діяла Спеціалізована прокуратура у сфері нагляду за кримінальними провадженнями про військові злочини та у сфері оборонно промислового комплексу) запропоновано «вивести військового прокурора з системи подвійного підпорядкування Генеральному прокурору та Міністру оборони України» [13, с. 191].

Узагальнення наведених вище положень, обґрунтованих О. І. Скибенком, дозволяє зазначити про визначеність кадрової політики залежно від конституційно-правового статусу прокурора. Щоправда кадрова політика, у останнє, в контексті підходу О. І. Скибенка до дослідження, визначається, зокрема, через порядок кадрових призначень на посади прокурорів нижчого рівня) в органах прокуратури. Так, відзначено наявність в період реформування тенденції до впровадження процедур конкурсного призначення та відзначено необхідність підвищення гарантій доброчесності прокурорів та законності їх реалізації.

Зв'язок між конституційно-правовим статусом прокурора та кадровою політикою виявляється і у трансформації системи дисциплінарних стягнень. Так, ст. 9 Постанови Верховної Ради України «Про затвердження Дисциплінарного статуту прокуратури України» від 06.11.1991 № 1796-XII було передбачено 6 видів дисциплінарних стягнень: 1) догана; 2) пониження в класному чині; 3) пониження в посаді; 4) позбавлення нагрудного знаку «Почесний працівник прокуратури України»; 5) звільнення; 6) звільнення з позбавленням класного чину [14]. Підставами дисциплінарної відповідальності частиною третьою ст. 48 Закону України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 № 1789-XII було передбачено «… порушення закону, неналежне виконання службових обов'язків чи скоєння ганебного вчинку прокурори несуть відповідальність згідно з Дисциплінарним статутом прокуратури України, який затверджується Верховною Радою України.» [9]. Новим законодавством про прокуратуру: унормовано підстави для притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності актом вищої законодавчої сили – законом, а не постановою Верховної Ради України; підстави притягнення до дисциплінарної відповідальності конкретизовані; передбачено більш гнучку систему дисциплінарних стягнень. Так, частиною першою ст. 43 Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII передбачено наступні підстави: «1) невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків; 2) необґрунтоване зволікання з розглядом звернення; 3) розголошення таємниці, що охороняється законом, яка стала відомою прокуророві під час виконання повноважень; 4) порушення встановленого законом порядку подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 5) вчинення дій, що порочать звання прокурора і можуть викликати сумнів у його об'єктивності, неупередженості та незалежності, у чесності та непідкупності органів прокуратури; 6) систематичне (два і більше разів

протягом одного року) або одноразове грубе порушення правил прокурорської етики; 7) порушення правил внутрішнього службового розпорядку; 8) втручання чи будь-який інший вплив прокурора у випадках чи порядку, не передбачених законодавством, у службову діяльність іншого прокурора, службових, посадових осіб чи суддів, у тому числі шляхом публічних висловлювань стосовно їх рішень, дій чи бездіяльності, за відсутності при цьому ознак адміністративного чи кримінального правопорушення; 9) публічне висловлювання, яке є порушенням презумпції невинуватості (ч. 1 ст. 43 Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII [15]). Гарантією законності притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності є також зміна суб'єкта застосування дисциплінарних стягнень – з посадових осіб органів прокуратури (ст. 10 Постанови Верховної Ради України «Про затвердження Дисциплінарного статуту прокуратури України» від 06.11.1991 № 1796-XII) на колегіальний орган – Кваліфікаційно-дисциплінарну комісію прокурорів із закріпленням її статусу, складу, повноважень, підстав та порядку їх припинення (глава 3 розділу VIII Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII). Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів почала роботу у 2017 році, а її функціонування стало логічним продовженням реформи прокуратури, приведення дисциплінарної процедури у відповідність до міжнародних стандартів [16].

Висновки. Таким чином, сутність і спрямованість кадрової політики в органах прокуратури безпосередньо пов'язана із її конституційно-правовим статусом, що виявляється через, зокрема, процедури кадрового забезпечення, дисциплінарну відповідальність. Разом з тим, зміст категорії «кадрова політика» ширший, порівняно із поняттям «кадрове забезпечення», а співвідношення між ними можна охарактеризувати як «загальне і частка». Кадрова політика в органах прокуратури має

стратегічно важливе значення для функціонування системи прокуратури.

Кадрову політику в органах прокуратури можна визначити як обумовлену конституційно-правовим статусом прокуратури системну, стратегічно спрямовану діяльність уповноважених щодо її формування та реалізації державних органів, у тому числі – у межах системи органів прокуратури, яка стосується визначення та впровадження напрямків підготовки, розвитку та ефективного використання кадрового потенціалу органів прокуратури, прогнозування кадрового потенціалу зазначених органів, виділення напрямків його оновлення, способів і засобів гарантування законності кадрової роботи в органах прокуратури, дотримання вимог професійної компетентності, етики, доброчесності.

Література

1. Прокуратура в Україні: навчальний посібник. За заг. ред. М. М. Стефанчук. Київ: Алерта, 2025. 526 с.

2. Стратегія розвитку прокуратури на 2021 – 2023 роки, затверджена Наказом Генерального прокурора 16 жовтня 2020 року №489. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategiya-rozvitku-prokuraturi-na-2021-2023-roki (дата звернення: 12.08.2025).

3. Стратегічний план щодо реалізації повноважень органів прокуратури у сфері кримінального переслідування за вчинення міжнародних злочинів на 2023-2025 роки, затверджено Генеральним прокурором 15 вересня 2023 року. URL: https://surl.lu/fhzzht (дата звернення: 12.08.2025).

4. Крапивін Євген. Уряд схвалив План заходів з реформи органів правопорядку на 2023-2027 роки: куди рухається реформа органів правопорядку та прокуратури?. *Центр політико-правових реформ.* 29.08.2024. URL: https://surl.li/dvhydg (дата звернення: 17.08.2025)

5. Про затвердження плану заходів, спрямованих на виконання

Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2024 р. № 792-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792-2024-%D1%80#Text (дата звернення: 17.08.2025)

6. Судова влада : монографія. За заг.ред. І. Є. Марочкіна. Х. : Право, 2015. 792 с.

7. Прокуратура України. Академічний курс : підручник. В. В. Сухонос, В. П. Лакизюк, Л. В. Грицаєнко, В. М. Руденко. Суми : Ун-тська кн., 2005. 566 с.

8. Карпунцов В.В. Процесуальна компетенція органів прокуратури України: адміністративно-правовий аспект : монографія. Науково-теоретичне видання. К. : Логос, 2018. 376 с.

9. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 № 1789-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 53. Ст.793 (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1789-12#Text (втратив чинність) (дата звернення: 12.08.2025)

10. Колесник Т. Шляхи удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює механізм реалізації гарантій незалежності прокуратури в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 4. С. 39-44.

11. Каркач П. М., Лапкін А. В. Правові основи прокурорської діяльності в Україні : наук.-практ. посіб. Х. : Право, 2011. 264 с.

12. Конституція України. Науково-практичний коментар. Редкол. : Р. О. Стефанчук (співголова), О. В. Петришин (співголова), Ю. Г. Барабаш та ін.; вступ. сл. В. Зеленського. За ред. Р. О. Стефанчука й О. В. Петришина ; Нац. акад. прав. наук України ; Конст. Суд України. Харків : Право, 2024. 1176 с.

13. Скибенко О.І. Конституційно-правовий статус прокуратури

України в умовах реформування : дисертація на здобуття наук. ступ. ... за спец. 12.00.02 конституційне право; муніципальне право. Київ, 2021. 237 с.

14. Про затвердження Дисциплінарного статуту прокуратури України: Постанова Верховної Ради України від 06.11.1991 № 1796-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. N 4. Ст.15 (зі змінами) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1796-12#Text (втратив чинність) (дата звернення: 10.11.2024).

15. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради.* 2015. № 2-3. Ст.12: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text (дата звернення: 11.11.2024).

16. Дисциплінарна відповідальність прокурорів в Україні. О. Банчук, М. Каменєв, Є. Крапивін, Б. Малишев, В. Петраковський, М. Цапок. К.: Москаленко О. М., 2019. 140 с. URL: https://pravo.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/1548703302disciplinary-responsibility-of-prosecutors-in-ukraine_ukr.pdf (дата звернення: 10.08.2025).

References

1. Prokuratura v Ukraini (2025): navchalnyi posibnyk. Za zah. red. M. M. Stefanchuk. Kyiv: Alerta. 526 s. [in Ukrainian].

2. Stratehiia rozvytku prokuratury na 2021 – 2023 roky, zatverdzhena Nakazom Heneralnoho prokurora 16 zhovtnia 2020 roku №489. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategiya-rozvitku-prokuraturi-na-2021-2023-roki [in Ukrainian].

3. Stratehichnyi plan shchodo realizatsii povnovazhen orhaniv prokuratury u sferi kryminalnoho peresliduvannia za vchynennia mizhnarodnykh zlochyniv na 2023-2025 roky, zatverdzheno Heneralnym prokurorom 15 veresnia 2023 roku. URL: https://surl.lu/fhzzht [in Ukrainian].

4. Krapyvin Yevhen. Uriad skhvalyv Plan zakhodiv z reformy orhaniv

pravoporiadku na 2023-2027 roky: kudy rukhaietsia reforma orhaniv pravoporiadku ta prokuratury?. 29.08.2024 . *Tsentr polityko-pravovykh reform.* URL: https://surl.li/dvhydg [in Ukrainian].

5. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv, spriamovanykh na vykonannia Kompleksnoho stratehichnoho planu reformuvannia orhaniv pravoporiadku yak chastyny sektoru bezpeky i oborony Ukrainy na 2023-2027 roky: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 serpnia 2024 r. № 792-r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792-2024-%D1%80#Text [in Ukrainian].

6. Sudova vlada (2015): monohrafiia. Za zah.red. I. Ye. Marochkina. Kh.: Pravo. 792 s [in Ukrainian].

7. Prokuratura Ukrainy (2005). Akademichnyi kurs: pidruchnyk / V. V. Sukhonos, V. P. Lakyziuk, L. V. Hrytsaienko, V. M. Rudenko. Sumy: Un-tska kn. 566 s. [in Ukrainian].

8. Karpuntsov V.V. (2018). Protsesualna kompetentsiia orhaniv prokuratury Ukrainy: administratyvno-pravovyi aspekt: monohrafiia. *Naukovo-teoretychne vydannia.* K.: Lohos. 376 s. [in Ukrainian].

9. Pro prokuraturu: Zakon Ukrainy vid 05.11.1991 № 1789-XII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1991. № 53. St.793 (zi zminamy). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1789-12#Text (vtratyv chynnist) [in Ukrainian].

10. Kolesnyk T. (2016). Shliakhy udoskonalennia administratyvnoho zakonodavstva, yake rehuliuie mekhanizm realizatsii harantii nezalezhnosti prokuratury v Ukraini. *Pidpryiemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 4. S. 39-44 [in Ukrainian].

11. Karkach P. M., Lapkin A. V. (2011). Pravovi osnovy prokurorskoi diialnosti v Ukraini: nauk.-prakt. posib. Kh.: Pravo. 264 s [in Ukrainian].

12. Konstytutsiia Ukrainy. Naukovo-praktychnyi komentar. (2024). Redkol.: R. O. Stefanchuk (spivholova), O. V. Petryshyn (spivholova), Yu. H.

Barabash ta in.; vstup. sl. V. Zelenskoho. Za red. R. O. Stefanchuka y O. V. Petryshyna; Nats. akad. prav. nauk Ukrainy; Konst. Sud Ukrainy. Kharkiv: Pravo. 1176 s [in Ukrainian].

13. Skybenko O.I. (2021). Konstytutsiino-pravovyi status prokuratury Ukrainy v umovakh reformuvannia: dysertatsiia na zdobuttia nauk. stup. ... za spets. 12.00.02 konstytutsiine pravo; munitsypalne pravo. Kyiv. 237 s [in Ukrainian].

14. Pro zatverdzhennia Dystsyplinarnoho statutu prokuratury Ukrainy: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 06.11.1991 № 1796-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1992. N 4. St.15 (zi zminamy) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1796-12#Text (vtratyv chynnist) [in Ukrainian].

15. Pro prokuraturu: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1697-VII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady.* 2015. № 2-3. St.12: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text [in Ukrainian].

16. Dystsyplinarna vidpovidalnist prokuroriv v Ukraini. (2019). O. Banchuk, M. Kameniev, Ye. Krapyvin, B. Malyshev, V. Petrakovskyi, M. Tsapok. K.: Moskalenko O. M.. 140 s. URL: https://pravo.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/1548703302disciplinary-responsibility-of-prosecutors-in-ukraine_ukr.pdf [in Ukrainian].